

ÚJVIDÉKI HIRLAP

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.
Előfizetés: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Kapható Herger Ágoston könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet tér 6-ik sz.
-> Kéziratok vissza nem küldetnek. <-
Hirdetések díjszabály szerint.

Éljen dr. Visontai Soma!

Szombati számunkban, a tényekhez híven még azt írhattuk, hogy a képviselőválasztási mozgalmak városunkban alig észlelhető hullámokat vertek fel. És ma már rohamosan oda jutottunk el, hogy a választópolgárok nagyobb része már pártállást is foglalt; ki jobbra, ki balra.

Lapunk programjában kifejtettük, hogy első célünk: legfőképpen s különösen a helyi érdekekkel foglalkozni. Igértük azonban azt is, hogy amennyire az időszerűség és a szükségesség meg fogja kívánni, az actualisabb általános politikai kérdések elől sem térünk ki; kifejtettük az indokokat, kifejtettük s indokoltuk azt is, hogy e kérdésben előre pártállást nem jelölünk ki magunknak.

Városunk képviselőjének megválasztása bizonyára olyan politikai actus, a melylyel foglalkoznunk programmszerű feladatunkhoz tartozik. Tekintve, hogy a pártok már megalakultak, tekintve, hogy a viszonyok már annyira fejlődtek, hogy azokból programunk szerint legjobb meggyőződésünkkel a tiszta igazságot, a legjobbat keresni már módunkban áll; itt az idő az okokat és körülményeket mérlegre rakni, s azon párt mellett foglalni állást, melynek elvei s eszméi, melynek a helyi viszonyokra való fontos vonatkozásai lejobb húznak.

A mérlegbe kerül pedig a pártoknak vezérelvei és eszméi, s azon politikai irányzatok, a melyek felé az egyes pártok törekszenek, másodsor városunk társadalmi viszonyai, ennek vissza nem utasítható s elengedhetlen követelményei, és harmadsor szintén latba kell, hogy kerüljön a jelöltek személyisége s egyéni tulajdonai.

Két párt viszi nálunk harcba elveinek fegyverét: a magát „liberalisnak” elnevező kormánypárt, s a függetlenségi és 48-as párt.

Hát a kormánypárt elveit nagyon jól ismerjük. Megismertették azt velünk a véderő törvényjavaslatnak 14. és 25. §§-ai s minden más törvényjavaslat, mely azóta a ház elé került. Ismerjük a liberalis pártnak elveit, gondolkodását a consuláris bíráskodás törvényéből, ismerjük a delegatiókiból. Nagyon nyíltan declarálja a tisztelt liberalis párt elvhűségét, gondolkodását a gyászos 2 szakaszú törvény. Kétségbevonhatlanul kö-

vetkeztethetni a kormány különös eljárására azon tényből, hogy megszavaztat magának egy 5 havi költségvetési felhatalmazást, beterjeszti a kuriai bíráskodásról, a tisztviselők fizetésemeléséről szóló javaslatot, de gondoskodik egy időben arról is, hogy valami módon e javaslatok törvényerőre ne emelkedhesenek, mert hisz ugyanekkor kieszközli a koronánál a képviselőház időelőtti felosztatását.

Beszéljünk csak magyarul! Bizon nem egyéb ez mint idomtalan kortesfogság. Akár milyen szorgosan keressünk az ugynevezett liberalis pártnál hazafias elveket és eszméket, a húsos fazék párolgó gőzében nagyon keveset fogunk azokból megláthatni.

A függetlenségi, s 48-as párt elveiről ellenben maga ez a liberalis párt is elismeri, hogy azok a szabadságnak leg-tökéletesebb eszménye; mi magunk ezenkívül lélekből vagyunk meggyőződve; hogy azok érvényesülésével közgazdaságunk felvirágzása, iparunk s kereskedelmünk lendülete, kulturánk fejlődése, s az ország anyagi jóléte velejárnak.

Nem tagadhatjuk, nem is tagadjuk, hogy Ujvidék városában már a többféle viszonyoknál fogva is, társadalmunk helyzete s e miatt városunk fejlődése eléggé szomorú viszonyok között sinlődik. S ime a várva várt óra elérkezett! Felejtve közöttünk a nemzetiségi különbség, felejtve közöttünk a társadalmi ellentét, felejtve közöttünk az eddigi meghasonlás és harc. A legkülönbözőbb velleitások fonódtak most egybe, a legellentétebb törekvések fogtak egymással kezét, hogy közös igyekezettel, közös erővel az egységes szent hazá-járára működhesenek.

Eljött a kibékülés órája! A legkülönbözőbb elemek forrottak össze s a forrasztó tűz a függetlenségi és 48-as párt magasztos eszméje volt. De ez összeforrasztó tűz egyuttal tisztító-tűz is volt. Elégett minden nemtelen elem s a mi összeforrt — s hála isten jól összeforrt — a legtisztább, a legnemesebb anyag. Ha nem volna semmi más, mi a mérleg egyik esészejébe jutna, mint ez egyetlen súly; ha a függetlenségi és 48-as párt elvei, hazafisága nem is állana sokkal magasabban a kormánypárt kicsinyes gondolkodásánál; ha a jelöltek személyisége figyelembe sem vétetnek; a mérleget maga ez egy ok is lebillentené.

Mai számunk 2000 példányban jelenik meg.

Hátra volna még a jelöltek személyisége. Sine ira et studio beszélünk. Az egyikről tudjuk azt, hogy nagy vagyon ura és tendentiosus híresztelésből azt, hogy a miniszterelnök bennfentése. Nem mi vagyunk okai, hogy egyéb jó tulajdonairól (mert ezek, elismerjük, ha szépnek nem is, de legalább is jó tulajdonoknak nevezhetők) meggyőződést szerezhettünk, sem ő sem pártja alkalmat nem nyújtott.

A másik jelölt személyéről tudjuk, mint az egész ország tudja, hogy tiz éves olyan politikai multtal bír, a melynek lefolyása alatt akár mint ember, akár mint elismert kitünő jogász, akár mint a közügyekkel foglalkozó soha önmagához következetlen nem maradt; tudjuk, hogy a függetlenségi és 48-as párt elveitől soha egy pillanatra sem tándorodott meg; tudjuk felőle — mert hisz maga mondta programbeszédjében, hogy ő mit sem ígérhet nekünk, mert hisz ő a függetlenségi párt harciosa, a kik ígérni nem szoktak, de a kikről biztosan tudjuk, hogy szívvel és lélekkel a haza és választókerületük felvirágzását legjobb erejük és képességükhöz képest kivívni igyekeznek,

Nagyon könnyű most már ha lelkiismeretünk s meggyőződésünk után indulunk: állásunkat megválasztani. A mérleg egyik karja teljesen lehuzott s e karra mindazon okok, érvek és körülmények voltak felaggatva, a melyek a függetlenségi és 48-as párt jelöltjének megválasztását ajánlják.

Lelkesen kiáltunk ezért fel: —

„Éljen dr. Visontai Soma!”

(s)

Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt értekezlete.

Még csak egyetlen egy falragasz sem hirdette, hogy vasárnap, azaz e hó 3-án, délután 2 órakor az itteni függetlenségi és 48-as párt alakuló gyűlést fog tartani, a melyen a pártnak képviselőjelöltje, dr. Visontai Soma programbeszédjét is ki fogja fejteni: s a városban mégis minden egyes ember szíves készséggel vett tudomást e hírről.

Mindjárt ebéd után élénk nyüzsgés, forgás volt látható az utcákon; a lakosság egyenkint, vagy kisebb nagyobb csoportban tolongott az Erzsébet szálloda felé, melynek nagytermében volt megtartandó az alakuló nagygyűlés.

Déli 1 órakor már ember ember hátán ült az Erzsébetkávéház óriási helyiségeiben,

akik mind azért seregelték oda, hogy onnét a gyűlésbe menjenek.

A kávéházban csoportok alakultak, s hangosan vitatkoztak a nap nagy eseménye felett.

Ugy 2 óra felé kezdett az Erzsébet-szálló nagy terme megtelni. S mikor a gyűlést összehívó Obermüller Ferencz a jelenlevők lelkes éljenzése között a terembe lépett, a terem annyira megtelt volt már hallgatósággal — egytől egyig szavazó polgárokkal — hogy az utána érkezők már helyet sem kaphattak az óriási teremben, s kénytelenek voltak kiint a folyosókon időzni, ha legalább egy-egy hangot akartak ellesni a szavakból, melyek a gyűlésen felhangzottak. És ez a jellegző: a folyosókon rekedt közönség kitartott, nem távozott el, hogy legalább a teremből kihangzó lelkes éljenzésből merithessenek ők is lelkesedést, s hogy legalább azon alkalmuk maradjon meg, hogy majd ha Visontai előttük elhalad, ragaszkodásuknak, tiszteletüknek, szeretetük- és rendíthetetlen bizalmuknak ők is kifejezést adhassanak egy-egy dörgő éljenzésben.

Egy szóval a város szavazó polgárságának legnagyobb része gyűlt ott a nagyteremben össze, s igen hizelgő tudat lehetett a szervező bizottság részére, de különösen a képviselőjelöltre nézve az, hogy a hallgatóság között még az úgy nevezett liberalis pártu kormánypart alelnöke s más vezérférfia is jelen volt, megegyeztetlenül jelölve annak, hogy a párt alakulása, a képviselőjelölt személyisége a legszélesebb körben is a legnagyobb érdekeltséget keltette.

Az alakuló gyűlés.

Az értekezletet egybehívó Obermüller Ferencz ezután az emelvényre megy s röviden ellegzi a helybeli viszonyokat, az előzményeket, melyek a párt szervezkedésére befolyással bírtak, s a melyek a függetlenségi és 48-as párt megalakulását kívánták s végül felhívja az értekezletet a párt megalakítására és végleges szervezésére. Ennek folytán közfelkiáltással megválasztották Obermüller Ferencz elnöknek, dr. Nemes Sándor alelnöknek. Ugyancsak egyhangú választással a 25. tagu végrehajtó bizottság is megalakult és pedig a következő névsor szerint: Trogmeyer Gyula, Keller István, Obermayer F., Schubert, Szabó L., Szabó István, Balogh János, Handschuh, Schossberger Adolf, Weinfeld, Landsmann, Kántor, Stojkovits, Popadits, Pavlovits, Freund Lajos, Dorosnyák, Lenkes, Aladi, Dr. Löwy, Maurer, Tomann, Dr. Kassovits Ármán és Goldmann, Obermüller elfoglalván az elnöki széket s üdvözölve a nagy számú gyülekezetet, gyűjtő és nagy hatású beszédet tartott a gyűléshez.

Mi itt egybegyűltünk — ugymond — hogy szervezkedjünk, hogy a függetlenségi elvek köré, ez elvek magasán lobogó zászlója köré csoportosuljunk. Vivjük ki egyéni, városi és társadalmi szabadságunkat. Ezen igazán nemes cél elérésére oly embert kerestünk, ki nemcsak szóval, hanem tettel is kész leend velünk együtt, élünkön harcolni, s elveinket ezzel diadalra juttatni. Megtaláltuk az igazi embert, s ez nem más mint dr. Visontai Soma (szünni nem akaró viharos éljenzés) akit szívvel, lélekkel támogatni szent feladatunk lesz. Azon biztos reményben vagyok Uraim, hogy amennyiben Önök között olyanok is akadnának, kiknek elve nem teljesen egy és azonos a függetlenségi párt elveivel, mégis hozzájuk fognak csatlakozni, s bennünket fognak támogatni (Éljen! Éljen!) mert hisz minden embernek legfor-

róbb vágya a szabadság és függetlenség. (Igaz! Helyes!) Akinek van elve, aki ismer meggyőződést, annál kétségbe nem vonható, hogy e hármassal „szabadság, egyenlőség és testvériség” szive legbensőbb hurjait is megregeti, és hogy felkel benne a vágy ezt elérhetni.

Az igaz ember nyíltan kimondja meggyőződését. Nem a kitüntetés, nem a szereplési vágy hoz engemet Önök elé. Istennek hála, e tekintetben ismernek engemet és tudják Önök, hogy minden mellékezés nélkül munkálkodtam, fáradoztam eddig is a közügy érdekében, s higység el, hogy ezentul is kész vagyok mindenre, ha arról van szó, hogy a szabadságot kell kivívni.

Kifejti ezután, szépen átgondolt beszédjében a függetlenségi és 48-as párt elveit; kifejti az okokat, melyek dr. Visontai Soma jelölését annyira támogatják, s szavait így fejezi be. Fel tehát barátaim! működjünk a haza és városunk javára (Éljen! éljen. Taps.)

Ezután dr. Nemes Sándor, lapunk szerkesztője, vette át a szót, s éles szavakban utasította vissza az itteni kormánypart hivatalos közlönyének abbéli koholt vádját, hogy az ujvidéki ellenzék állambontó eszméket táplál, hogy az szívében inkább Ausztriához és Németországhoz húz. Utána Stojkovits Száva beszélt szerb nyelven s szavait folytonos tetszés követte.

Erre Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, a budapesti függetlenségi és 48-as párt központi végrehajtó-bizottságának tagja szólalt fel.

„Tisztelt Polgártársak! Amidőn itt Önök körében megjelentem, el nem mulaszthatom úgy a saját, mint pártom köszönetét kifejezni, hogy Ujvidék polgársága e függetlenségi zászló alá csoportosult. A Moldva határáról jöttem ide Önökhöz, hogy osztozkodhassam ez örömben, és hogy elhozzam a függetlenségi és 48-as párt üdvözlését. Végre talpra kell állni; ezt a kormányt meg kell buktatni; ezt a kormányt, a mely csak ámitgat, ígér, de ígérését soha sem váltja be. Lelkesüljenek tehát kedves választópolgárok a függetlenségi eszmékért! Szívem mélyéből ajánlhatom Önöknek pártunk derék harcosságát, dr. Visontai Somát! (Éljen). Ezen kormány, mely alatt nyögünk, közönségyé tett minden, összetakolt törvényt, rendeletet, legszentebb fogalmainkat összezavarta, s elidegeníti a minden magyar embert lelkesítő függetlenséget. Ki ne vágyódnék azután, hogy amije van, azt maga bírassa; ki látott bolondot, aki megosztja vagyona felét a szomszédal! Ezt teszi a kormány és mi ezért harcolunk ellene! Mi is az a függetlenség?! Az a kis madár, mely az erdő lombjai alá rakta fészket, megvédeni törekszik azt a betolakodó idegen madártól!

Az előttem szólott tisztelt alelnöke e pártnak, dr. Nemes Sándor eléggé erélyesen visszautasította s megegyeztetően a kormány itteni férczlapjának azt a vakmerő rágalját, hogy a függetlenségi párt állambontó elemekből áll, s mi csak a haza kárát, a haza vesztét akarjuk. Mi akarnók ezt? Mi, kik az igazi függetlenségért, a szent szabadságért harcolunk?! Mi azt akarjuk, hogy Magyarországnak külön vámterülete, külön hadserege, külön külügyi vezetése legyen. Hogy a consulatusok ne csak a németet és osztrákot szolgálják, hanem a mi érdekeinket is, a magyar érdekeket is. Iparunkat fejleszteni, közgazdaságunkat emelni akarjuk! Szólt még a közigazgatási törvény-

javaslatról és ennek törvényre való emeléséről, s szólt a szégyenletes 2. §-ról.

Nagy lelkesedéssel fejezte be szavait a következőkkel:

Magyarország ezimerében ott van a kettős kereszt; e kettős kereszt nemcsak a szenvedés jelképe, hanem a feltámadásé is. Mi is szenvedünk, szenvedéseink enyhítéseért harcolunk. Éljen a függetlenségi és 48-as párt, éljen Visontai Soma! (Viharos, hoszantartó éljenzés).

A programbeszéd.

Ezután küldöttség menesztetett Visontaiért, aki megérkezvén, a termen át frenetikus taps és éljenzés között megy fel az emelvényre s megkezdte programbeszédjét. Tovább beszélt 1 óránál a hallgatóság nagy tetszése között. Szavait igen gyakran perczekig tartó éljenzés, s kitörő tetszészaj szakította félbe. Beszédjét kivonatossan emlékezés után itt közöljük.

Tisztelt Polgártársaim! Nagy megtiszteltetésnek tartom azt, hogy Ujvidék ellenzéke engem képviselőjének jelölt. Én kijelentem, hogy a jelöltséget megköszönöm s elfogadom, és pedig azért, hogy hazámnak hasznára lehessenek. Csak annak a programnak lehetek hiva, (melyet alább kifejteni szándékozom) amelyet lelkiismeretem, meggyőződésem jónak talál. (Helyes, éljen).

Ezután kitérőleg a Bács-Bodrogher Presse rendkívüli számával foglalkozik. A mai számban irt ezikk szerzője — ugymond — felkeresett lakásomban, hogy illő bérért tollát nekem felajánlja, de én e jó pénzért kínált barátságot visszautasítottam, és ime most ő a tisztelt párt és személyem ellen támadást intéz. Az ilyen tisztességtelen eljárás megfizetésére legalkalmasabb a megvetés. Köszönöm az ilyen közreműködést.

Ezután részletesen kifejti programját. Majd így szól.

Tisztelt Uraim! Most mint látják el vagyunk készülve a harcra, oly harcra, mely már évek hosszú során át folyik, folyik a mióta 1848-ban a „magyar demokraczia” jelszava lett a zászlókra kitűzve. Ezen elv ért folyt a harc és az ezen elv ért égő tűz még el nem hamvadt s még sokáig nem fog elhamvadni. Mondhatnám, hogy ebben a harcban még sokkal nehezebb szerepünk van, mint volt 1848-ban. Mindjárt meg is mondom, hogy miért. 48-ban nyíltan harcoltunk, fegyvert fogtunk a szabadságért s ledöntöttük a születés és rang előítéletét, kivívtuk szuronnyal az egyenlőséget. Most egy láthatatlan ellenel küzdünk. Hiszen Önök is bizonyára ismerni fogják azokat az illatos névjegyeket, azokat a billettoux-at, melyek ezen láthatatlan ellennek életnyilvánulásai. (Szünni nem akaró éljenzés).

Tisztelője s követője vagyok a függetlenségi s 48-as párt programjának. Az irány, melyet magunknak kijelöltünk, melyen haladunk, mindenki előtt ismeretes és mégis azt merik ellenünkben felhozni, hogy mi titokban lázítunk, forradalmat csinálunk. Mi tiszteljük legjobban koronás uralkodónkat I. Ferencz Józsefet (Viharos éljen, kalapemelés). Jogai szentek előttünk. Meghajlunk akarata előtt. De a nemzet is kérheti uralkodójától jogait — s így folytatja tovább.

Majd ilyformán szól.

Önök azonban azt fogják kérdezni, mikép lehetséges az, hogy én most télen tartok itt programbeszédet, hogy lehet az, hogy a kormány most télen hirdet választást? Mit jelent

ez? Hiszen ez nem alkotmányos eljárás. Én előjelekben nem hiszek, de ha hinnék is, milyen következtetést lehetne belőle vonni? Télen a természet haldoklik, végsorvadásban szenved, az életerő elgyengül; így vagyunk e kormányval is. A választásnak télen való kihirdetése nem egyéb, mint a haldoklónak felsőhajtása, a végkimerültnek a nyögése (Egy hang: Adja az Isten!) És még az ilyen kormány nevezi magát erősnek, ilyen kormány, mely a gyengeség bélyegét hordozza homlokán. Anyár az eleven életet, az áldásos munka gyümölcsét jelképezi; de miután a munka, melyet a kormány végzett, szégyenletes, nagyon jól illik reá a hó szemfödőnek s máznak a sár. Két okot hoznak fel eljárásuk igazolására. Az egyik az obstrukcio. Engedjék meg tisztelt Uraim, hogy előre kijelentsem azt, hogy én határozott ellenfele vagyok az obstrukciónak, ellensége minden olyan akadálnak, mely a nemes, tiszta munka elé gördítették; hanem igenis tisztetem azokat az embereket, kik megakadályozták a közigazgatási törvényjavaslat keresztülvitelét. Igaz, hogy most csak a 2. §., a korcszülött fekszik előttünk, de ez is elég arra, hogy a visítókártyás mesterművet fenntartsa, és vele a választás tisztaságát bemoeskolja. Ismétlem, ezek a visítókártyás kormányagensek képezik az igazi obstrukciót, ezek állják útját a dolgok igazságos, tiszta menetének. Hogyne dobbogna fel a jó magyar szíve, ha ezredéves multját, önkormányzatát akarják megváltoztatni? Ezred éves szervezetét engedje megváltoztatni? Eddig ismertük a vármegyerendszer minden jó, minden rossz oldalát? de mit mondhatunk egy rendszerről, melynek eddig csak káros hatását láttuk.

Eddig csak egy ily visítókártyás úr gyakorolta káros hatását a városra, de ezen törvényjavaslat életbeléptetésétől kezdve, a főispántól az utolsó jegyzőig mind ily visítókártyás urakat kaptunk volna.

Második oknak hozza föl mentességül, hogy az ellenzék már megkezdte a korteskedést s így az országgyűlési tárgyalások lehetetlenné váltak. Természetesen, az ellenzék csak nem régebben érintkezett elvtársaival, a választó polgárokkal, míg ők már majd 1/2 éve működnek titokban a visítókártyás gépezeten.

E rendszer-ellen harezoltunk és fogok harezolni én is, ha az önök bizalma engem a harezterre segít; fogok harezolni pedig teljes erőmből, tiszta, igaz, független meggyőződésemből. Csatlakoztam a párthoz; elvei az enyimek és úgy hiszem, minden független polgáré. Mi az egyenlőséget hirdetjük, a teljes nemzeti és vallási egyenlőséget. A polgári házasságot mért ejtette el a kormány? Mi felvettük programunkba és küzdünk is érte; de engedjék meg, hogy bővebben ezt később németül fejthessem ki.

Aztán áttér az ellenfél kortesfogására:

Itt fekszik előttem egy helybeli magyar lap, mely szintén a kormány subventióját huzza, hogy annak dícsőítésére dícsyhymnust zengedezzen. (Közbeszólás: ha tudna) Mit mond most e lap? Félrevezetni akarja a város lakóit. Hogy mennyire akarja félrevezetni, azt a következőkből láthatjuk. Decz. 30-áról keltezve mutatja be a jelenlegi képviselőnek egyik másik nevezetes vivmányát. Valóban nagyszerű vivmány! Már 9 hónapja képviselője Önöknek Harkányi Károly, 9 hónapi terhes állapot után most, midőn már tudják, hogy újlag őt léptetik föl, meglett a korcszülött. Most a választás küszöbén kecsgetetik Önöket ígéretek-

kel, a mely ígéretekben mennyire lehet megbízni, azt önök fogják legjobban megítélhetni. (Szünni nem akaró éljenzés).

De engedjék most meg, hogy beszédem 2-ik részét német nyelven folytathassam (folytatja németül).

Szeretett és igen tisztelt polgártársaim! Izraelita polgártársaim! most kivált Önökhöz akarok beszélni. Rá akarok mutatni azon mostoha bánásmódra, melyben Önöket a kormány részesíti. Az 1867-iki törvény megadja az izraelitáknak az egyenjogúságot. De egyenjogúak-e a zsidók a többi felekezetekkel? Nem! Egyedül a függetlenségi párt volt az, mely legjobban küzdött az antisemitizmus ellen. A függetlenségi párt volt az, mely kivexálta a maga köréből egyetlen antisemita képviselőjét. A függetlenségi párt harezolt alapelve „Gleiches Recht für Alle” szerint az egyenjogúsításért.

Azt kérdelem van-e ma e városban vagy ez országban szabad izraelita? Határozottan csak „nem”-mel válaszolhatok. De hát mért nem tépik le e rabigát, mért nem lépnek szabadon a választás elé? Ót évben csak egyszer kínálkozik alkalom, hogy a szabad polgár legszentebb jogával éljen, szabadon lépjen, az urnához és arra adja szavazatát a kibén bizik! És mégis meghagyja magát e jogától fosztani? Nem értem, hogy lehet az, hogy egy ember is elégséges itt-e városban az Önök fékentartására: egy ember, a kinek parancsszavára engedelmeskednek, s vakon teljesítik a felső parancsot; pedig ideje volna, hogy végre a zsidóság is belátna, hogy ez országban neki kell leginkább jogaiért sikra szállani. Teszem ezt én is, teszem születésem és közös érdekünknel fogva s kötelességem figyelmeztetni Önöket a veszélyekre, a melyeknek a zsidóság ki van téve.

A zsidók közt az a tévhit van elterjedve, hogy csak a kormány támogatásában bizhatnak, csak annak köszönhetik függetlenségüket. Tehát azt gondolják Önök, hogy ez a kormány adta meg Önöknek szabadságukat; ez a tehetetlen kormány, vagy talán az előbbeni? Nem a kormány, hanem a nemzetnek köszönhetik ezt, a mely belátta, hogy a zsidóság műveltségénél fogva elég érett arra, hogy a többi felekezetekkel egy rangba helyeztessék. Hisz ha nem a nemzettől indulna ki e jóakarát, ülhette itt e városban 100.000, visítókártyás főispán s Önök mégis az üldözések czélpontjai volnának. És oly pártra szavazzunk, mely az antisemitizmus magvát hordja magában? Oly pártra, mely megtüri kebelében az antisemiták vezérét? Az ilyen párt igaz elyekért nem harezolhat. — Továbbra így folytatja:

Igen, Önöket is azzal ámitgatják, hogy egy kilencz hónapos vajadás után megszületett korcszülött mennyi reményt kelt. Ne engedjék azonban amitani magukat, hanem velem együtt harezoljanak a közös joért, hazánk függetlenségeért, a polgárok és a vallás szabadságaért. A korán szülött magzat fejlődésének idejében mennyi reményt tápláltak Önök, de most látják, hogy a magzat életképességében is csalatkoztak.

De nem is csoda. A gyávától, ki még az ellenséget sem ismeri s már is békét akar kötni, nem várhatunk erőt, nem várhatunk győzelmet. Például hozom fel az egyszeri zsidó katonát, ki azt kérte: mutassák meg neki az ellent, mert ő egyezkedni akar vele. Ilyen a mi kormányunk is; jóformán még az ellenséget sem ismeri s már békét kíván vele kötni s a béke

fejében a mi pénzünket fogyasztja. Mert ki fizeti azokat a főispánokat, ki fedezi a milliókkal járó kiadásokat, ki más, mint az adozó polgár s ezért van joga hozzászólni a választásokhoz.

És Önök kedves izraelita polgártársaim nem egyebek, mint a mézárások „zuwag”-ja. Önöket hurezolják oda, a hová a kormánynak tetszik. Tessék elhinni, hogy Önök az ő szemükben nem érnek föl többel, mint egy kis „zuwag”-gal.

De tudom, hogy Önök ezután ezzel beérni nem fogják, hanem megköveteli mindenikük az őt jogosan megillető részt. Fel tehát k. polgártársaim! Csoportosuljunk a függetlenségi zászló alá s szálljunk sikra a magasztos elvekért! (Szünni nem akaró viharos éljenzés).

Ezután Obermüller Ferencz elnök lelkes szavakkal fejezi be a gyűlést:

„Több ember szavait hallgatták itt meg; tudományosan képzett s egyszerű embereket, de meglehet mindenki győződve, hogy a mit itt mondtak, az szívből volt mondva s szívből érezve.” (Éljen).

Közkívánatra még Heutaller buzdítja a közönséget.

Éljen Visontai és abzug Harkányi kiáltások között a gyűlés a legnagyobb rendben szétoszlott.

Ujdonságok.

(Tiltakozás.) „Több nemzeti párti” aláírással levelet vettünk Temerinből, melyben lapunk utolsó számában megjelent óbecsei levélre vonatkozólag azt írják, hogy igaz miszerint a „független érzelmeiről híres Temerin is Popovicsot óhajtana — csakhogy nyugalomban.”

(Dr. Visontai Soma.) Folyó hó 3-án, azaz vasárnap, reggeli 9 órakor érkezett városunkba a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, dr. Visontai Soma. Hogy a párt már a város határainál üdvözlését, adhassa át a képviselőjelöltnek, dr. Nemes Sándor, a párt alelnöke Ö. Kérig eléje utazott s ott a vasuton rövid néhány szóban üdvözölte. A megérkezésakor a vasutról leszálló jelöltet Obermüller Ferencz pártelnök igen nagy számu kíséret élén szívből jövő, meleg szavakkal fogadta, melyre Visontai röviden válaszolt. Ezután lelkes éljenek között indult meg a hosszú kocsisor Visontai szállására, az Erzsébetzállodába.

(Mulatságos eset.) Hogy mi járásban volt itt Ujvideken, azt mi bizon nem tudjuk. Elég az ahhoz, hogy városunkban időzőtt néhány napon át szerbiai utjából visszatértében, X., (nem akarjuk megnevezni) a budapesti titkos rendőrség egyik ügyesebb tagja. Szokása: hogy legügyesebb terveit az utcán érleli és szövö. A tegnapi napon, már a hajnali órákban kint járt valószínűleg ily czélből az utcákon. Egyszerre csak feltűnik előtte a különös eset, hogy a belváros egyik palotájába egyenkint, vagy kettesével titokzatos egyének surrannak be. Látja azt is, hogy a palota leeresztett redőnyei mögött fényes világosság aradozik. Fel-tűnik a dolog, s rögtön gyanut merit. Utána megy egyiknek másiknak, s igyekezik ellesni szavaikat. De mitsem tudhat meg, mért a titokzatos egyének szótlanul haladnak, s legfeljebb néha-néha egy nagyot sóhajtóznak. „Öszszeesküvök! Nem lehet más!” gondolja magában; lesbe áll, s csakugyan az első magánosan közeledő alakot, amint az a palota kapuját átlépni akarja: lefűleli. — „A törvény nevében kövessen” hangzik fel zord szava. „Mit keres Ön itt”. Az utjában feltartóztatott remegve feleli: „Kérem én csak a cukrászlegény vagyok s viszem fel a cognakot az urak részére, akik itt választási ügyekben, hajnali órákban pártértekezletet tartanak!” Tableau!

(Mindakettő egyhangulag.) Hétfőn volt a nagy nap. A fényesen kivilágított salon zsufolásig megtelt a felrendelt szavazókkal. Tisz-

telt Uraim!... A ki őt jelöltül elfogadja, kérem álljon fel." Hangzik fel parancs alakjában a kérelem. Megtörténvén így hangzik tovább a magas szó: „Konstatálom, hogy az értekezlet egyhangulag elfogadta jelöltül Harkányi Károlyt. — Ekkor egyik sarokból egy nyílt férfias szó hallatszik: „Bocsánatot kérek, egyhangulag nem fogadom el." Le a kappal a bátor férfias szó előtt.

(Millió sikkasztás.) A főváros legelső pénzügyintézeténél, az első hazai takarékpénztárnál, óriási sikkasztás követtett el. Piufics Lajos főpénztáros, nem kevesebbet, mint csak egy millió és egyszázezer forintot használt fel saját céljaira. Piufics maga is vagyonos ember volt. De hát ez mind kevés volt, olyan nagyuri pasziókra, mint a milyenekre Piufics egész vagyonát elköltötte. Rengeteg veszteségei voltak a börzén is, s ezt mind csak pótolni kellett valamiből. Hát ott volt a senki pénze, a mások megtakarított pénze. Belemarkolt egész a mélyéig. Midőn Piufics tovább nem leplezgethette már az esetet január 1-én vácsi birtokán halántékon lőtte magát.

(Az utolsó korty.) Mult hó 29-én Ujverbáson a község házzal szemben levő vendéglő előtt a reggeli órákban egy tisztességesen öltözött fiatal embert találtak a padon heverve. Azt hitték, hogy a fiatal ember megfagyott és azért gyorsan bevitették a község házába, orvost hívtak és a fölélesztéshez fogtak. Amint azonban levették a nadrágzsebéből egy kis üvege hüllött ki, amelynek címlapján ez állt: „Utolsó kortyom." Egyszerre kiderült, hogy a fiatal ember megmérgezte magát. Az orvos azonnal ellenmérget alkalmazott, mert még egészen meleg volt a test és sikerült is a szerencsétlen ifjút megmenteni. Kiderült, hogy a fiatal ember Weiss Arthur bécsi medikus és a kétségbeesés kergette a halálba.

(Vonatósszeütközés.) „A folyó évi január 2-án közlekedett 904. sz. személyvonat Szecső és Nagykáta állomások között az előtte haladó 350. sz. tehervonatot utólérvén, ezen vonatra ütközött. A személyvonatnál három utas jelentéktelen és a tehervonatot zárfékezője a vonatról leugorván, szintén sérülést szenvedett; a személyvonat mozdonya, továbbá hat teherkocsi kiskilott és kisebb-nagyobb mérvben megrongáltatott. Az eset szigorú megvizsgálása folyamatban van."

(Graeff Ede lovassági tábornok †.) Libloy Graeff Ede nyugalmazott lovassági tábornok, József főherceg volt adlátusa, ma meghalt Budapesten, szélütés következtében. Graeff Ede erdélyi szász volt, Brassóban született 1818-ban s mint gimnáziumot végzett fiatal ember lépett a katonai pályára. A szabadságharc alatt mint vadászkapitány, a magyarok ellen harcolt Erdélyben s Gyulafehérvárt hat hónapig védelmezte. 1851-ben áttette magát a zsandárokhoz. Azokban a sötét években itt működött Magyarországon, csak 1855-ben ment Lombardiába s ott maradt az 1859-ki háború befejezéseig. 1860-ban ismét visszajött s mint zsandárezdesre reábizták Nyugat-Magyarországot. Ebbeli minőségében tett szolgálataiért kapta az osztrák lovagirangot. 1865-ben ő lett a Magyarországon állomásozó zsandárság parancsnoka. Az alkotmányosság visszaállítása után elvitték hasonló minőségben Csehországba, de már 1868-ban visszajött Erdélybe, mint az erdélyi honvédkerület parancsnoka, s tulajdonképpen ő szervezte itt a honvédséget. 1875-ben mint altábornagyot állították adlátusul József főherceg mellé. Ebbeli minőségében nevezték ki titkos tanácsossá s a 67. gyalogezred tulajdonosává. Néhány évvel ezelőtt nyugalmazták. Itt maradt Budapesten s csöndes visszavonultságban élt vasutczai lakásán. A Margitszigetnek leghűségesebb látogatói közé tartozott, még abból az időből, a mikor József főherceg oldala mellett állott. A nyári és tavaszi szép napokban minden nap ott lehetett látni az öreg katonát, ki az uniformist mint nyugdíjas se vetette le. Ha József főherceg itt volt a Margitszigeten, volt adlátusa

rendesen tisztelgett nála s a sziget vendégei sokszor látták Graeffet József főherceggel rendezett asztalánál, a felső vendéglő terraszán.

Kiadó laptulajdonos:
dr. Nemes Sándor.

Nyitléter.*

Néhány szó a Bács-Bodrogher Presséhez!

A helyben megjelenő „Bács-Bodrogher Presse“ egy, e hó 3-án kibocsátott rendkívüli számában nyíltan megtámadja az itteni ellenzéket. Támadásaira nem akarunk válaszolni, hisz megfeleltek neki a függetlenségi és 48-as párt alakuló gyűlésén amugy magyarosan; s érdeme szerint lett ott az egész lap méltatva, és akként amint arra rászolgált.

Tudomásul vesszük, hogy a Bács-Bodrogher Presse már politizál is. Tudomásul vesszük ezt épúgy, amint hogy azt is tudjuk, hogy ki legyen az, aki őt a politikai küzdelmekbe belevonta.

Jelen sorok célja egyedül az, hogy ebből mások is vehessenek valamiről tudomást és pedig arról, hogy ugy a Bács-Bodrogher Pressének mint azon, előttünk ismert valakinek ezen ténykedését mi rovásra vettük, s a kellő alkalmalmmal igyekezni fogunk azt beváltatni.

Több ellenzéki választó.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget értesíteni, miszerint

ügyvédi irodánkat

1892. évi január 1-ével a kenyérutczai 6. sz. házba tettük át.

Dr. Balla Emil és Seregi Józsa
ügyvédek.

Eladó. 2 bicikli 1 angol és 1 német rendszerű, mindkettő 50-es számú, jutányos áron eladó.

Kérdezősködni Szarka István úrnál („zöld koszorú“ szállodában).

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Idegének névjegyzéke.

Erzsébet szálloda:

Dr. Visontai Soma ügyvéd Budapest.
Eppmajer Lajos kereskedő Budapest.
Boer Miksa kereskedő Budapest.
Hentaller Lajos orsz. képviselő Budapest.
Dungyarszky Jása földb. Szt.-Tamás.
Grösz Adolf utazó Budapest.
Grün Izidor utazó Budapest.
Schvarecz Ferencz kereskedő Palánka.
Dungyarszky Tosa földbirtokos Szt.-Tamás.
Csillag Gusztáv utazó Budapest.
Löbl Samu utazó Budapest.
Br. Rajasits Dan. földbirtokos Folya.
Hagel Ede utazó Budapest.
Gottlieb Miklós utazó Budapest.
Boszkovits Ignác utazó Budapest.
Kellert Zsiga utazó Budapest.
Rozenberg Samu utazó Budapest.
Alkay Dávid jogász Belgrád.
Alkay Adolf nyomdász Belgrád.
Hirschfeld Herman kereskedő India.
Virag Henrik utazó Bécs.
Schnell József gyáros Bécs.

Zöldkoszorú szálloda:

Gönczi János iparos T. Aranyos.
Petrovits János utazó Bécs.
Krutits Nikola iparos India.
Szirák Teodor magánzó Zombor.
Alexievits Luka kereskedő Szt.-Tamás.

Fehér hajó szálloda:

Nikolits Andria jegyző Csurogh.
Szentiványi Dömötör tanító Krusedol.
Sztankovits Jelena magánzó Belgrád.
Stejskal Maery magánzó Bécs.
Schvarecz Berta magánzó Zimony.
Lazarevits Zsivojn pinczér Verbász.
Csatits Szedő hivtl. Stambul.
Eichard Károly jegyző Kulpin.
Kihm Ferencz iparos Palánka.
Jojkits Vása lelkész Zsablya.
Mihajlovits Ignác jegyző Szuszek.
Hilebrand József erdőész Szuszek.
Steiner Marton kereskedő B. Földvár.
Weezl János földbirtokos Palánka.
Spildner János földbirtokos Palánka.
Biehler Róbert jegyző Palánka.
Gerget Alojs kereskedő T. Severin.
Oopits Milos esperes Zsablya.
Eremies Milan jegyző Mosorin.
Friedrich Ferencz iparos Palánka.
Henrich Venczel iparos Palánka.
Steiner Tonika szleány Zimony.

3 korona szálloda:

Fischer Samu kereskedő Mosorin.
Ekle Márton kereskedő Csurogh.
Rubin Mór kereskedő Gyurgyevó.

Teve szálloda:

Gruber Vilmos sjegyző Temerin.
Zsekits György kereskedő Ó-Beese.
Kalyanszki Proka földbirtokos Sz.-Tamás.
Demetrovits István földbirtokos D. Sz. Iván.
Molnár Berta magánzó Zimony.
Peics Mita tanító Goszpodince.
Oszoits Lázár földbirtokos Goszpodince.
Gavrilov Szvetozár lelkész Kovily.
Kreiser Károly előlj. K. Szt. Iván.
Wacsarits Glisó jegyző K. Szt. Iván.
Bogojevits Sándor zenész Mitrovicza.
Jakonits Sándor lelkész Karlovicz.
Kovacevits Emil jegyző Kovily.

Fehér ökör szálloda:

Franziesek Ferencz iparos Pardubiz.

Freischitz szálloda:

Skaflé János iparos Imovitz.
Dragutina György iparos Zimony.
Srúger Antal iparos Eszék.
Böhm József iparos Vid.
Prodanovits Koszta iparos Ujvidék.
Keimovits Theodor.

Fekete ló szálloda:

Damal József akrobata Berlin.

Eszékváros szálloda:

Poszl József iparos Kikinda.
Hilbert Vilmos iparos Temerin.
Karolm Pál iparos Pancsova.
Edor Lipót iparos Frabach.
Mirkovics Mladen iparos Illok.
Kovacevics Nikola iparos Gomirje.
Weczely József iparos Almás.
Borovác Boldizsár pinczér Zimony.
Sturmá Alajos kőműves India.

Vizállás.

	jan. 5.	jan. 4.		jan. 5.	jan. 4.
	m é t e r			m é t e r	
Duna:	Pozsony	4.35 6.78	Tisza:	M.-Sziget	0.36 0.32
	Komárom	3.58 2.12		Tekeháza	0.46 0.00
	Budapest	1.82 1.05		V.-Namény	— 0.28
	Mohács	2.80 2.87		Tokaj	0.24 0.26
	Ujvidék	0.62 0.55		Szolnok	0.26 0.25
	Pancsova	0.19 0.11		Csongrád	— —
	Orsova	1.08 0.92		Szeged	— —
				T.-Beese	— —
				Titel	0.44 0.36

KIS LUTRI.

	Jan. 2.				
Bécsi	62	8	53	2	31
Gráczli	24	22	79	63	14
Temesvári	56	23	45	19	22